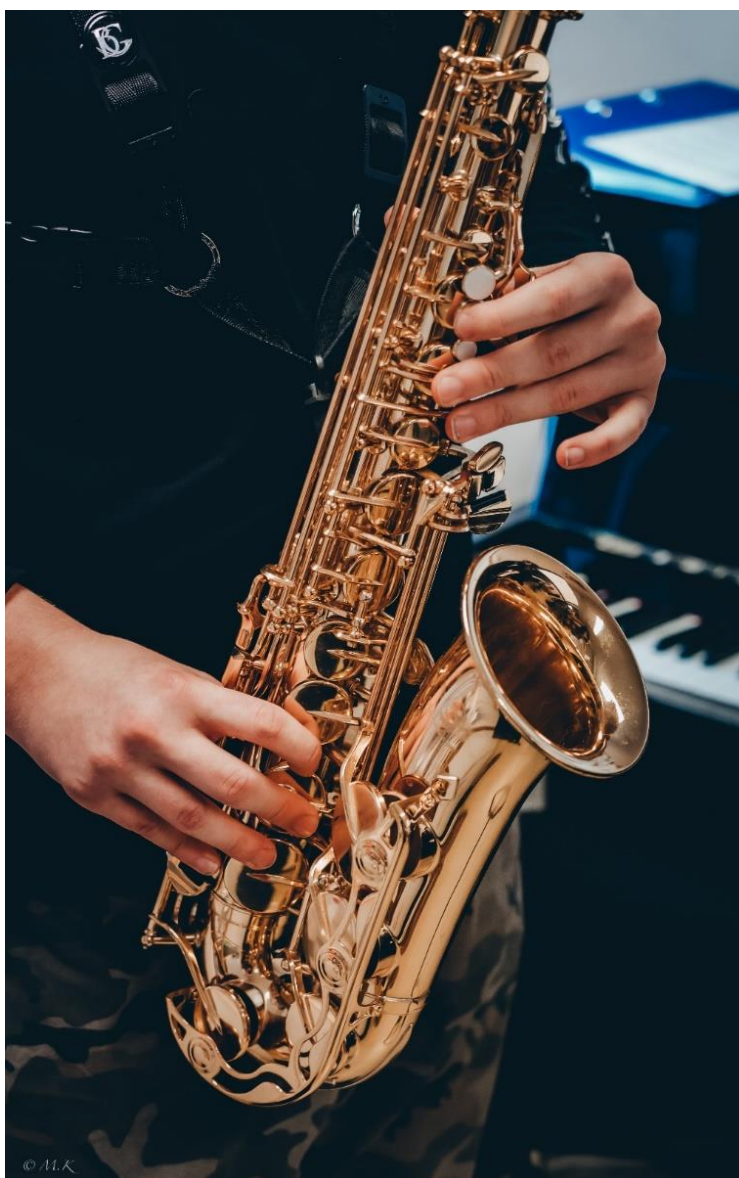

Lokal læreplan i saksofon

(kjerneprogrammet)

1. INNLEDNING

Saksofon eller saxofon, forkortet saks. eller sax., er et treblåseinstrument vanligvis lagd av messing, og med et enkelt rørblad (også kalt «rør» eller «flis»). Nybegynnere starter som regel å spille altsaksofon. Elever kan starte på undervisning i saksofon fra 3. klasse i Karmøy Kulturskole. Etter hvert kan det også være mulighet for deltakelse i saksofonensemble, band og andre samspillsgrupper. Instrumentet brukes ofte innen popmusikk, storband, blues, korps og jazz, og gir mange muligheter for utvikling innenfor ulike sjangre.

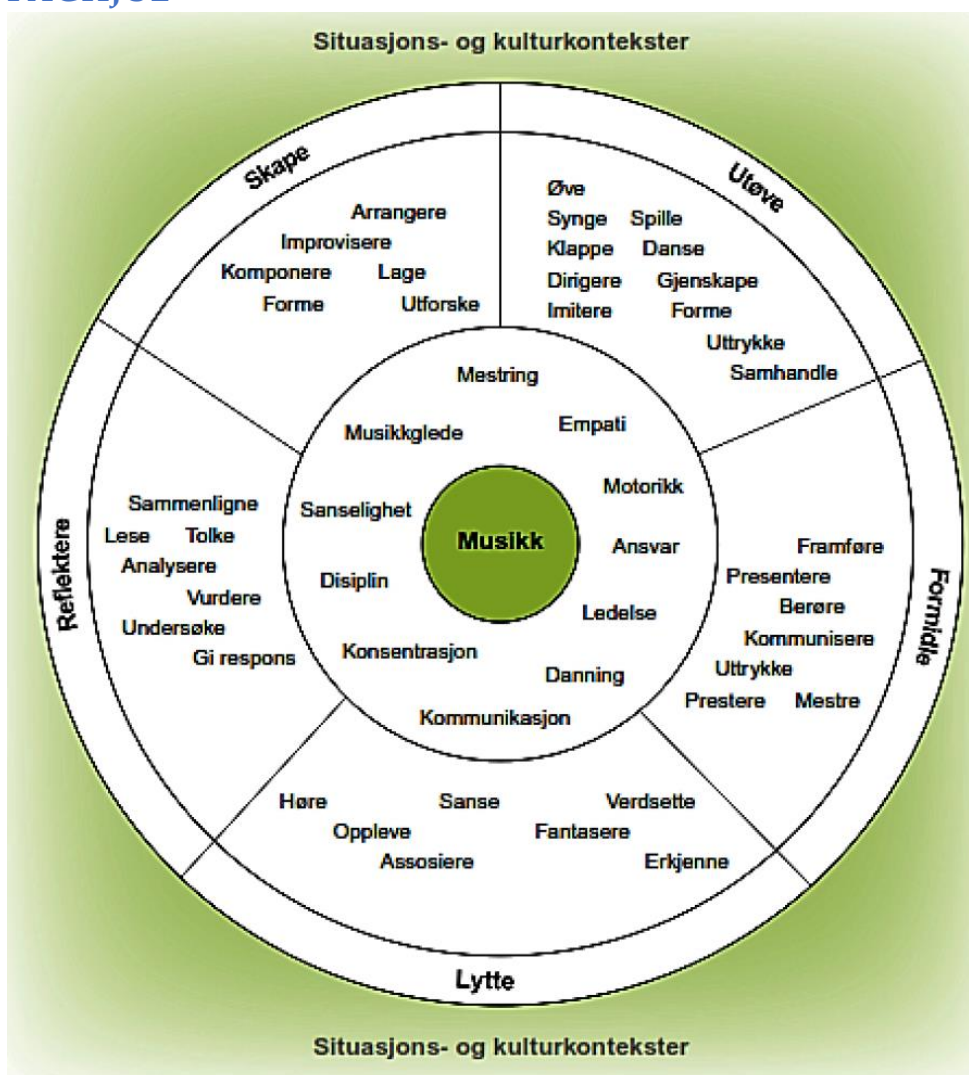
*Fra presentasjon av saksofon på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*

2. OVERORDNET MÅL

Gjennom arbeidet med musikk skal elevene

- oppnå gode ferdigheter på instrumentet sitt, på alle nivåer og ut fra ambisjonsnivå
- oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling
- utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av musikk livet gjennom
- bli aktive lyttere med et nært forhold til musikk
- utvikle evnen til samspill og samarbeid
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning i musikk
- bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

3. FAGHJUL

Faghjulet er hentet fra Rammeplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd 2016:48)

4. LÆRINGSMÅL

På kjerneprogrammet i saksofon har vi fire faser i den musikalske opplæringen: Fase 1 begynnernivå, fase 2 mellomnivå, fase 3 høyere mellomnivå, og fase 4 viderekomment nivå. Vi har også fem nøkkelkompetanser som er felles for hver fase: Øve, fremføre, høre, lese og lage. Læringsmålene vil bli konkretisert for hver fase i det følgende.

<i>Fire faser i musikkopplæringen</i>	<i>Fem nøkkelkompetanser i musikkfag</i>
<i>Fase 1: Begynnernivå</i>	1. Øve
<i>Fase 2: Mellomnivå</i>	2. Fremføre
<i>Fase 3: Høyere mellomnivå</i>	3. Høre
<i>Fase 4: Viderekomment nivå</i>	4. Lese
	5. Lage

FASE 1: BEGYNNERNIVÅ

Begynnernivået på saksofon omfatter normalt 1.-2.spilleår. Vanlig alder å starte å spille er fra 8 år. Instrument kan leies av kulturskolen. Nybegynnere spiller altsaksofon.

Praktisk kunnskap om instrument og hensiktsmessig bruk av kroppen (pust og holdning) står sentralt i nybegynneropplæringen. Utenom dette er musikkglede svært viktig i nybegynnerfasen. Vi ønsker at nybegynneren skal glede seg til timene og stole på læreren sin. Lærer, elev og foreldre må ha et godt forhold og god kommunikasjon.

Øving hjemme er sentralt, men antall minutter er ikke fastsatt. Det forventes at eleven kan leksen sin og at det spilles hver dag. Hjemme må eleven ha notestativ, slik at han / hun kan stå i rett posisjon og spille.

ØVE – spille / utøve:

- Jobbe med å få lyd i instrumentet
- Lære å holde instrument + å sette sammen / pakke instrumentet
- Lære om rett kroppsholdning
- Fokusere på riktig munnstilling i munnstykke, vi bruker speil for bevisstgjøring
- Pust er et kjempeviktig tema, og vi jobber mye med dette:
 - Lufta må ha retning
 - Ikke blåse med «bollekinn»
 - Lufta skal hjelpe tungebruken
 - Stor pust inn og jobbe med pust ut
- Lære grunnleggende rytme og taktarter
- Lære fingergrep og etter hvert spille enkle skalaer og treklanger
- Lære å spille greit i nedre register
- Innføre Staccato, Marcato, Tenuto
- TA ansats

Øvingsprinsipper:

- Gjenta 5 ganger, en og en note
- Øve 3 ganger i uka. Bruke notestativ og stå og øve.
- Øv på de delene du ikke kan, stopp og fiks problemet
- Øv langsomt
- Bruk metronom

FREMFØRE – spille for andre:

- Spille på konserter, samspill i ensembler

HØRE – lytte / gehør:

- Lære å lytte etter egen intonasjon
- Bevisstgjøring av styrkegrader / dynamikk
- Spille enkle sanger på gehør
- Lære sanger utenat
- Lære å høre forskjellen på dur / moll

LESE – notelesing / teori:

- I starten leser vi toner ved hjelp av bokstaver, gradvis overgang til notelesing
- I løpet av nybegynnerfasen skal eleven lære å lese noter fra lille G - til B 1
- Lære å lese artikulasjonstegn og andre grunnleggende musikkuttrykk

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Enkel improvisasjon

*Spillerom-konsert på Karmøy Kulturskole, våren 2022
(foto: Motiejus Kurmis)*

FASE 2: MELLOMNIVÅ

En typisk elev på dette nivået går i 6.-7. klasse. På mellomnivået er det viktig å få kontroll på fingerteknikk, grep og notelesing. Det er også viktig å spille hver dag, slik at eleven mestrer stoffet. Det er særlig viktig å øve rett etter spilletime.

ØVE – spille / utøve:

- Lære å spille i både lavt register og opp til C3, arbeide med overganger
- Jobbe med fingerteknikk (lære grepene godt)
- Lære å spille kromatisk skala (rett etter C-dur skala)
- Fortsette med enkle durskalaer, og utvide til fire b og fire kryss
- Delta i saksofonensemble – evt. Band
- Lære mer avanserte rytmer (sekstendedeler, punktert åttendedels / sekstendedels bevegelse, åttendedels trioler og fjerdedels trioler)
- Fokusere på pust og frasering

HØRE – lytte / gehør:

- Fokusere på god klang / tone i instrumentet
- Spille tostemt duett med lærer eller andre elever
- Høre intervall - lære navnene, bruke dette i oppvarming

LESE – notelesing / teori:

- Øve videre på notene. Skrive noter, ha små konkurranser osv.
- Lære pausene og alle artikulasjonstegn

FREMFØRE – spille for andre:

- Trene på å opptre, prøve å spille på konsert minimum en gang per halvår
- Det er en viktig oppgave for læreren å motivere eleven til å opptre, og bli trygg på scenen
- Det er viktig at stykkene øves inn i god tid før konsertsituasjonen
- Det er viktig å være presis og møte i god tid før generalprøve og konsert
- Elever på mellomnivå kan være med på skolekonserter eller større arrangement som juleforestillinger eller temakonserter

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Dur og moll skalaer, pentaton skala, blues skala og blues skjema

FASE 3: HØYERE MELLOMNIVÅ

En typisk elev på dette nivået går på ungdomsskolen, og har spilt en del år. Samspill er veldig viktig på dette nivået. Lokalt finnes det voksenkorps (janitsjar) som det er mulig å være med i.

ØVE – spille / utøve:

- Lære å spille i både lavt, mellom- og høgt register, og arbeide med å få til overganger
- Utvidet fokus på pust, luftbruk, blåseteknikk og støtte
- Systematisere skalaene og innføre skala- og treklangsøvelser i dur / moll / kromatisk med inntil 5 kryss og B

- Mer avansert artikulasjon
- Lære å beherske styrkegradene
- Alternative fingersettinger
- Lære å spille med metronom
- Lære blues skala
- Lære odde taktarter 5/8 og 7/8
- Spille ulike sjangre, for eksempel jazz, klassisk, rock og folkemusikk

HØRE – lytte / gehør:

- Lære enkel hørelære (som å kjenne igjen intervallene)
- Oppøve evne til å være kritisk til egen intonasjon
- Stemme selvstendig uten lærer - bruke tuner
- Lytte etter dynamikk og artikulasjon
- Lytte etter eget musikalsk uttrykk og etterstrebe musikalsk innlevelse
- Lære om ulike stilarter og lytte til forskjellig musikk for saksofon

FREMFØRE – spille for andre:

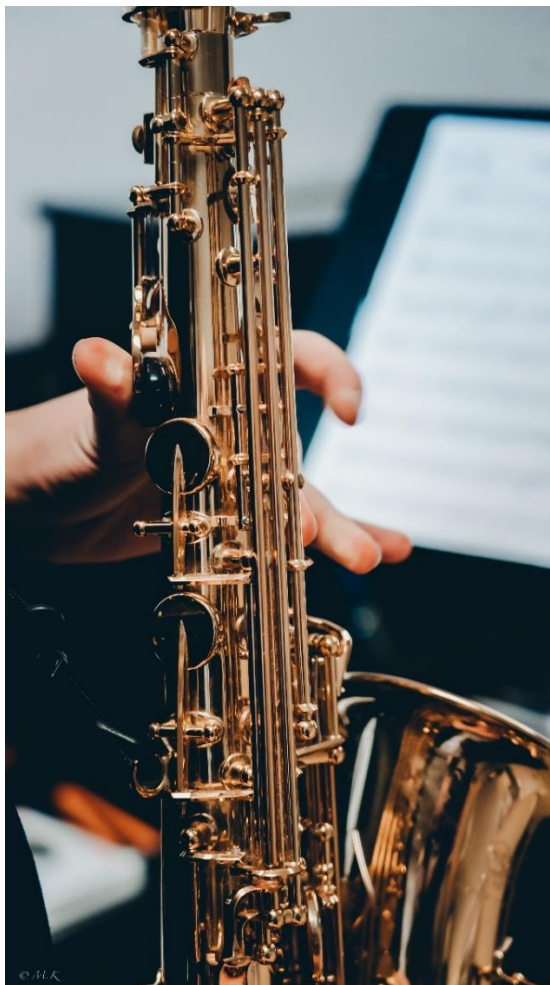
- Opptre i større sammenhenger
- Være med i saksofonensemble
- Lære å framføre selvstendig (uten lærer) med pianist
- Øve med akkompagnement alene
- Opptre på skolen, f.eks. i musikktime på ungdomsskolen

LESE – notelesing / teori:

- Lære å være selvstendig i det å lese en note
- Beherske grunnleggende musikkteori som kvintsirkel

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Kunne improvisere enkelt i f.eks. en folketone, eller spille en liten solo i et jazzstykke
- Improvisere på toner i blues skala

*Fra presentasjon av saksofon på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*

FASE 4: VIDEREKOMMENT NIVÅ

En viderekommen elev på saksofon er en elev som har spilt i mange år, minst 7 år. Et viderekomment nivå er det samme nivået som kreves på musikklinjen på videregående skole, og etter hvert til opptaksprøve på høyere musikkutdanning.

ØVE – spille / utøve:

- Vi spiller alle skalaer og treklanger
- Elevene spiller på hele registeret til instrumentet
- Vi bygger opp en basis og bygger opp klang, høyde og utholdenhet med disse som hjelpemidler
- Blues skala
- Mer avansert tungebruk og artikulasjon
- Kjappe puster – retningspunkt
- Intonasjon og frasering på et voksent nivå
- Kan spille i orkester og klare seg selv (selvstendig)

FREMFØRE – spille for andre:

- Spille på små og store konserter / forestillinger
- Kunne representere kulturskolen ved spilleoppdrag hos frivillige eller i næringsliv / politikk
- Kunne spille på en opptaksprøve ved en høyere musikkutdanningsinstitusjon

HØRE – lytte / gehør:

- Være godt orientert om saksofonens muligheter stilmessig
- Kjenne igjen ulike stiler
- Kjenne til repertoar for instrumentet
- Lytte konstruktivt til eget spill, og oppøve evnen til selvinstruksjon
- Være i stand til å kjenne igjen alle intervall på øret
- Ta enkel melodidiktat
- Kunne klappe / tappe avanserte rytmer

LESE – notelesing / teori:

- Være en habil noteleser
- Kjenne til musikkteori tilsvarende krav for høyere utdanning

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Kunne lage en enkel låt / sang for eget instrument
- Lage en grei improvisasjon over en folketone, eller spille solo i en standard jazzlåt

Lærerens ansvar

- Være godt forberedt til undervisningen, møte opp god tid i forveien og ta imot elevene i undervisningsrommet
- Ha god kommunikasjon med elever og foresatte, i form av e-poster, SMS og foreldremøter høst- og vårsemester
- Vektlegge trygghet og relasjonsbygging i undervisningen

Elevens ansvar

- Møte presist til undervisningen og ha med noter / nødvendig utstyr
- Ha innarbeidet gode øvingsrutiner hjemme
- Vise innsats i timene og ha respekt for timens innhold

Foresattes ansvar

- hjelpe og oppmuntre eleven til å øve hjemme
- støtte opp om arrangement i kulturskolen og delta på foreldremøter i løpet av året
- sørge for at kulturskolen har riktig kontaktinformasjon til eleven
- gi beskjed ved fravær til lærer eller kulturskolens administrasjon

5. INNHOLD

Lærestoff, emneområder og repertoar er en sentral del av innholdet i den musikalske opplæringen i kulturskolen. Eksempler på innhold vil bli gitt for hver fase i det følgende.

Repertoar – fase 1:

H. Voxman; Selected duets
Midt i blinken 1
Midt i blinken – duetter for sax
Kids playing solo

Repertoar – fase 2:

Midt i blinken 2-3
Disneybøker
Hoffman Mayer
H. Voxman Volum 1 og 2
Easy pop tune
Guest spot: Beatles, ABBA m.m.
Duette Alte Meister
The Definitive Jazz Collection

Repertoar – fase 3:

Midt i blinken volum 3
Selected duets (Voxman) volum 2
Etyder
Effective jazz etudes
Jazz duets: Eskovits/Watts

Repertoar jazz – fase 4:

Selected duets volum 2
Kluseith: etyder.
Classic blues. (Guest spot)

Repertoar klassisk – fase 4:

A. Glazunov: Konsert
Bernhard Heiden: Sonate for alt saksofon

6. ARBEIDSFORMER OG ORGANISERING

Undervisningen er organisert som individuell undervisning, 20 min per uke.
Elever kan starte på undervisning i saksofon fra 3. klasse.

For viderekomne elever på saksofon kan det være mulighet for deltakelse i saksofonensemble.

7. VURDERING FOR LÆRING

Det blir holdt informasjonsmøte og utviklingssamtale i løpet av skoleåret. Foresatte får informasjon om tidspunkt for møte og samtaler fra lærer. I tillegg får elevene muntlige tilbakemeldinger fra lærer på undervisningstidene i faget.

8. LOKALER OG UTSTYR

Instrument kan leies hos kulturskolen.

*Fra presentasjon av saksofon på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*